

Dr. Jasna Kralj, 1968–2012

Poslovali smo se od raziskovalke čebel, sodelavke, mentorice in prijateljice, biologinje dr. Jasne Kralj. Srečni smo bili tisti, ki smo lahko delali z njo, zato je bilo veliko prerano slovo še toliko težje.

Dr. Jasna Kralj se je s čebelami srečala med študijem biologije na Oddelku

za biologijo Biotehniške fakultete v Ljubljani, kjer je leta 1994 diplomirala s temo vedenja spremljevalk matice medonosne čebele. Ker so jo čebele očarale, se je odločila, da jim nameni svojo raziskovalno kariero, čeprav so jo vabili tudi drugam.

Velika želja po raziskovanju jo je vodila v tujino. Leta 1997 je v Združenih državah Amerike opravila

tečaj umetnega osemenjevanja matic, leto pozneje pa je na Univerzi v Guelphu v Kanadi zagovarjala magistrski s temo selekcije čebel na odpornost proti varoam. Po vrnitvi v Slovenijo je sodelovala pri analizah medu na Oddelku za živilsko tehnologijo Biotehniške fakultete in pri organizaciji Apimondie 2003 v Ljubljani.

Že leta 2002 se je znova odpravila v tujino, takrat na čebelarski inštitut v Oberurslu v Nemčiji. Dve leti pozneje je v Frankfurtu na Univerzi Johana Wolfganga Goetheja uspešno zagovarjala doktorat o vplivu varoj na let in izgubo pašnih čebel. V Oberurslu je ostala do 2006, nato pa se je z novim znanjem in izkušnjami vrnila v domovino.

Zaposlila se je na Oddelku za entomologijo Nacionalnega inštituta za biologijo ter kot novo raziskovalno vejo uvedla raziskave biologije čebel. Najprej je v okviru podoktorskega projekta raziskovala vpliv bolezni na vedenje in imunski odziv čebel. Nato je vodila projekt o izgubah čebel v kmetijski onesnaženem okolju, v okviru katerega je med drugim med prvimi dokazala, da pesticidi zmanjšajo odpornost čebel, zato te hitreje podležejo boleznim. Pridobila je tudi evropski projekt BICOPOLL in sode-

Jasna. Skupaj s prijateljico Tatjano je prišla iz radovednosti, da bi za svojo diplomsko nalogo raziskovala skrivnostni svet čebel. Odločila se je za vedenje čebel v spremstvu matice. Skupaj smo bili pri čebelah, snemali njihovo vedenje v opazovalnem panju. Veliko navdušenje je kazala ob vsakem novem spoznanju. Še najbolj svež je spomin na opazovanje čebel znotraj ograde Živalskega vrta, v nekdanjem centru ZČDS. Pri pisanju diplome sem ji pomagal le na daljavo, kljub temu pa to ni bila velika ovira. Študij je uspešno končala pod mentorstvom prof. Valentinčiča, ki ji je pozneje omogočil pridobiti še nekaj izkušenj z ribjo kemijsko zaznavo sveta. Njena radovednost in vztrajnost ter seveda tudi znanje so ji pomagali na poti iskanja novih znanj iz sveta čebel. Po kaljenju v tujini se je vrnila kot izoblikovana raziskovalka čebel. Ostala je še vedno radovedna, polna dobre volje in optimizma. Imel sem to srečo, da je rada prišla k meni na kak klepet o strokovnih vprašanjih. Oglašala se vse dotlej, dokler so ji moči to dopuščale, in vedno je bila polna upanja. Zadnje leto so bili obiski že bolj redki, nanje pa so me vedno spomnile čebele. Kakor koli, čebele, še zlasti matice in njihovo oglašanje, mi bodo vedno obudile spomin na njeno zagnanost in dobro voljo ter me navdihovale za razkrivanje novih skrivnosti čebel.

Doc. dr. Janko Božič

Spoštovana gospa Vlasta Kralj, mama dr. Jasne Kralj, in cenjeni Jasnini sodelavci! Smrt spada med najbolj pretresljive dogodke našega življenja. Za Jasno se je življenje izteklo, njenim najbližjim pa je ostala grenka bolečina. Njena volja in življenjska energija sta bili zanjo neusahljiv vir navdih in poštenega znanstvenega dela. Občudovanja vredno je, da je v ustvarjalnosti, ki ji nikoli ni dala miru, vedno cenila individualnost, izkazovala svoje talente v sodelovanju, pri tem pa s svojo svetlobo in resnico vzbujala spoštovanje. Njen poklic ji je tako rekoč dal veliko oblast nad poznavanjem življenja in smrti čebel, s katerimi se je ukvarjala.

Svoje raziskovalne poti, ki jo je vodila po domovini in tujini, ni nikoli obžalovala. Ni se spraševala, kaj ji daje življenje, temveč kaj lahko sama da življenju in razvoju na znanstvenem področju. Pred očmi imam stavek, ki Jasno opredeljuje kot velikega človeka. Namreč: čim večji je boj, tem slavnější je zmaga! Kakor vsako življenje je bilo tudi njeno zelo dragoceno, saj se je v njem skrival zametek večnosti.

Vsi, ki smo na KIS-u sodelovali z Jasno, še vedno čutimo njeno navzočnost. Živi v naših mislih, spominu in v delih, ki nam jih je zapustila.

Prof. dr. Aleš Gregorc

lovala v skupnih projektih slovenskih raziskovalnih institucij na področju čebelarstva.

Kot mednarodno uveljavljena raziskovalka je dosežke svojega raziskovalnega dela predstavila na številnih znanstvenih srečanjih doma in po svetu. S svojo komunikativnostjo in željo po novem znanju in povezovanju je navezala znanstvene in prijateljske stike s številnimi raziskovalci. Bila je članica odbora COLOSS-a – svetovnega združenja raziskovalcev, ki se ukvarjajo z izgubami čebel.

Ves čas je bila v stiku s slovenskimi čebelarji. Že pred odhodom v tujino je prevajala za glasilo SČ, pozneje pa je v njem objavila tudi več strokovnih člankov in s tem čebelarjem predstavila rezultate svojega dela. Širši javnosti je pomembnost čebel približala v intervjujih, zlasti pa s prevodom knjige »Čudežni svet čebel: biologija superorganizma«.

Svoje »punce«, kot je imenovala čebele, kadar je delala z njimi, je imela resnično rada. Ko sva maja

lani spremljala buren razvoj čebel, ogrebala roje in se pripravljala na novo eksperimentalno sezono, še ni vedela, da se njeno telo spopada z zahrbtno boleznijo ... A tudi potem, ko je to postalo jasno, ni pozabila nanje.

Kljub odsotnosti in zahtevnemu zdravljenju je še naprej skrbela, da je delo teklo naprej. Imela je še toliko raziskovalnih idej, ki jih je želela uresničiti. Držale so jo pokonci, prav tako pa tudi zanjo značilen optimizem in neomajna volja do življenja, ki sta tudi nam vlivala upanje, da bo premagala bolezen. Verjeli smo, da ji bo uspelo. Žal je bila bolezen močnejša.

Nastala je velika praznina, tako na inštitutu kot v znanosti o čebelah, doma in po svetu. Težko jo bo zapolniti. Ostal pa bo spomin in njeno delo, ki pa ga bomo nadaljevali.

Danilo Bevk,

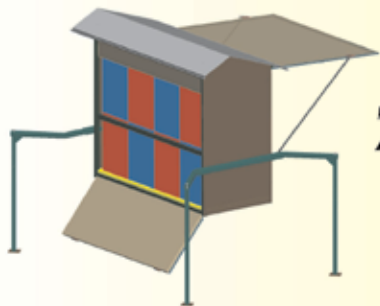
Nacionalni inštitut za biologijo,
Oddelek za entomologijo

Čebelarstvo in vzreja matic Jožica in Jožef Tratnjek

Žižki 93, 9232 Črenšovci

Pri nas dobite kakovostne in označene matice kranjske sivke iz odbranih maticarjev. Vzreja poteka pod nadzorom Kmetijskega inštituta Slovenije. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti, tudi v tujino.

Tel.: 041/886 652 ali 02/570 18 17 (zvečer)

Izdelujemo mini prevozne čebelnjake

ZC-TEHNIK

Anton Ciglič s.p.

Sebenje 84, 4294 Križe

zvone.c@siol.net

zvone.ciglič@pozanimaj.se

www.zc-tehnik.com

Tel.: +386 31 681 589

SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ, zaloga HLAPILNIKI BS-05, rezervni deli

Ali bi kdo nadaljeval proizvodnjo?

- UČINKOVITA UPORABA BREZ ROČNEGA URAVNAVANJA PRI SPREMEMBAH TEMPERATURE
- PREPROSTA UPORABA V STANDARDNIH AŽ- IN NAKLADNIH PANJIH
- POČASNO POVEČEVANJE KONCENTRACIJ MRAVLJINČNE KISLINE
- ZA VEČKRATNO UPORABO

ZARADI SMRTI LASTNIKA **NANOKEM, d. o. o.**

Rečna ulica 6, Ljubljana

GSM, +386 41 691 328, +386 41 863 876